

E j e n d o m m e n Mtr. N. 5 7 a

af Rønne Købstads Bygrund

(= Finnestræde 1)

tilegnet

Trykkerileder N.Chr.Stangegård.

Samlet og skrevet 1947 af Arkt. K.Thorsen.

Afskrevet 1979 efter originalen
på Bornholms Museum. E.K.

D.F. Jørgensen. Købstads 1.

Ejendommen Matr.Nr.57a, paa det nordlige Hjørne af Kirkestræde og Finnestræde i Rønne, har en interessant Historie, idet den var den sydlige Del af Byens gamle Klokkergaard, hvis Grund naaede ud til Kirkepladsen.

Paa en Kortskitse, i Bagge Wandels "Anonyme Relation" om Bornholm af 1676-78, over en Del af Rønne langs Havnebugten, ses tæt Syd for Kirken en anselig Gaard, og der er vist en Sti fra Kirkens Norddør Vest og Syd om Kirken til Gaardens Indgang. At der med denne Linie er henvist til Klokkergaarden er uden Tvivl; thi netop her boede Klokkerne i hele 1700-Tallet og langt frem i forrige Aarhundrede.

Den ældste kendte Klokker var Mons Pedersen Klocker, der omtales første Gang i 1711 at staa under Sjællands Stiftamtmand og Biskoppen. Blandt Klokkerens Indtægter var 2 Mark 10 Skilling af Klokkertavlen ved Jul, Paaske og Pinse. I Julen 1713 fik Mons Klocker 3 Slettedaler af de Penge, der i Aarets Løb var indkommet i Kirkens Blok, men om hans Hjemmel hertil æskedes en Erklæring fra Stiftamtmand Hs.Exellence Hr.Otto Krabbe og Biskoppen velædle Hr.Christian Worm. (Rønne Hospitals Protokol).

2 Mons Klocker døde i Slutningen af 1720-erne. I Skatteliste af 1729 nævnes Gaarden ejet af hans Enke. Den var sat i Grundskat til 1 Daler 1 Mark, hvilket viser, at den hørte til de større Gaarde i Byen.

Den følgende i Embedet var Mons Klokkers Søn Jacob Monsen Klocker. Han sad ikke længe i Bestillingen, da der skete et Drama i Familien. Anne Cathrine Holst, Datter af en agtet Borger Johan Holst og Hustru Dorthea, ombragte 17.Febr. 1730 sit uden for Ægteskab fødte Barn og blev 15.Marts dømt til at henrettes, hvilket skete 23.Marts ifølge Landstingsdom. Som Barnefader blev Jacob Monsen Klocker dømt til at betale Sagens Omkostninger. Iøvrigt slap han med at blive frasat Klokkerembedet; og Snedker Rasmus Madsen blev antaget til

Klokker. Han blev Stamfader til en Klokkerslægt, der sad i Bestillingen i henved 100 Aar.

Jacob Monsen Klokker, der vistnok ogsaa var Snedker, levede endnu i 1765, boende i Antoniestræde og betegnet "ringe" i økonomisk Henseende. Hans Efterkommere antog Tilnavnet "Klokker", selv om de intet havde at gøre med Klokkerembedet.

Den nævnte Snedker Rasmus Madsen, der blev Klokker i 1730, drev tillige Avlsbrug. 3. Oktober 1724 havde han nemlig optaget et Laan, 60 Slettedaler, af Rønne Hospitals Midler mod Pant i 2 Tønder Land Byggjord i Vangen.

Klokker Rasmus Madsens Efterkommere i Embedet tog Navnet Rønne. I 1765 nævnes hans Søn Kristian Rasmussen Rønne at være Klokker. Han var født i 1727 og blev gift med Maren Jacobsdatter, født 1728, Datter af Klokker Jacob Monsen. De to Klokkerfamilier blev saaledes forenede. Kristian Klokker nævnes i 1765 at bo i Kirkestræde og være paalignet 4 Mark i kongelig Ekstraskat.

Ejendommens ældste Matrikulering.

Den første Matrikulering af Ejendommene i Rønne skete i 1760erne, nødvendiggjort ved den i 1761 stiftede almindelige Brandforsikring for Købstæderne. Ved den Lejlighed fik Klokkergaarden Matr.Nr.334, der var gældende i henved 100 Aar til i 1857. Gaarden henregnedes til Byens Vester Kvarter som beliggende langs Vestsiden af Kirkestræde, der her var Skel mellem Vester og Sønder Kvarter. Ved en almindelig Omvurdering i 1781 er Gaardens Beboer endnu nævnt Klokker Kr. Rønne; han sad i Embedet til 1793, da hans Søn Klokker Jens Kristian Rønne overtog det i en Alder af 25 Aar, idet han var født i 1768.

En Beskrivelse af Ejendommen i 1801.

Til Kirkestræde henregnedes ogsaa den sydlige Del af nuværende Kirkeplads, da kun et smalt Stræde. Det ses bl.a. af en almindelig Omvurdering til Brandforsikring i 1801, hvorom det hedder i Protokollen:

"Vester Qvarter. Kirke Strædet Søndre Side. Klokker Jens Christian Rønne, Matr.Nr.334.

a) en Længde Forhuus 6 Fag, Eegebindingsværk, muurede Vægge, Tægltag, 1 Qvist, indrettet til Stuer, Kamre og Kiøkken, 1 Skorsteen, 2 Jern-Kakkelovne, Kiælder

under 2 Fag, sat a Fag 35 Rigsdaler, er 210 Rigsdaler.

b) en Tverrlængde 6 Fag dito Slags Bygning, men gammelt, uden Kældere, sat for 40 Rdlr. Ialt Forsikring 250 Rigsdaler." Ejendommen var da kun Halvdelen af den oprindelige Klokkergaard, men Haven gik endnu i Syd til Finnestræde.

Klokker J.Kr.Rønne førte en Bog over Barnedaab og Bryllupper. Den fandtes stadig hos de følgende Klokkere indtil Kantor Johansens Afgang for ca.15 Aar siden, da den blev afleveret til Sognepræsten.

Ved Udgangen af Aaret 1814, Fredsaaret efter 7 Aars Krig, skrev Klokkeren i sin Bog:

"Hermed saa ender vig dette forgangen Aar og giver Gud Æren tak og evig Ære were Gud for alt det gode, som han haver bevist os alle Sammen til denne tid. Lad O Herre din Runde og milde Haand Were vor Velsignelse, at vi maatte alle Nyde dinne Gaver og takke dig derfor, saa længe Som at vig skal vandre paa denne Werdens slibrige Bane, saa naar vi komer hos di at staa, at vi ej skal blive Beskemedede. Amen i Jesu navn - "

Og ved Udgangen af Aaret 1815:

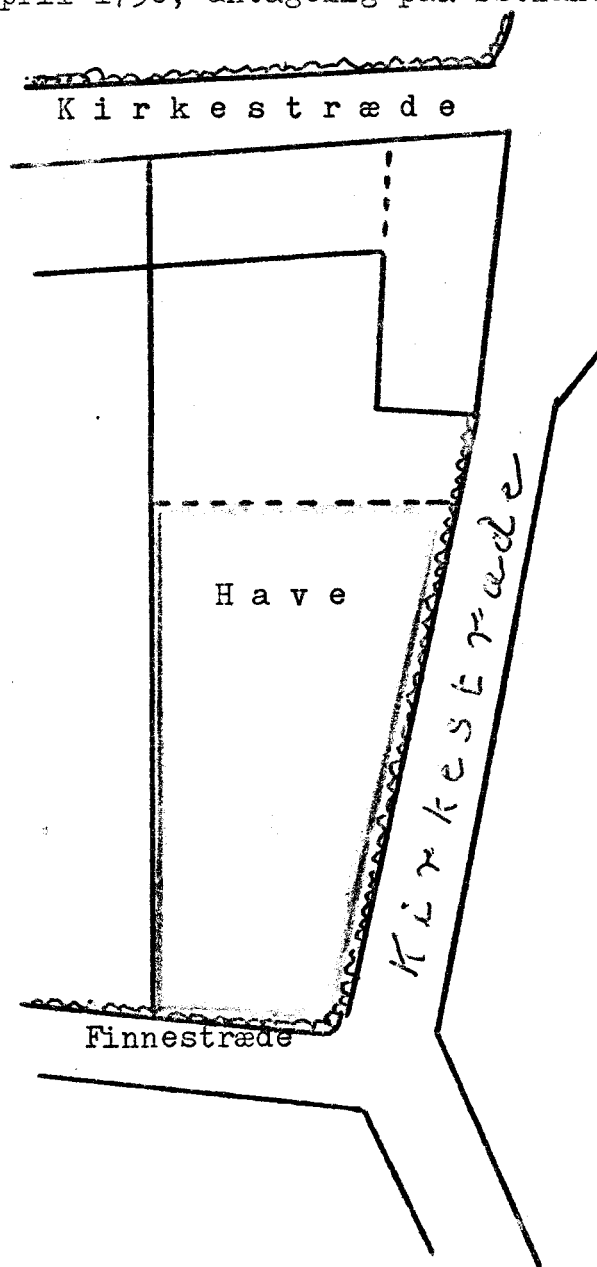
"Hermed Ender vi det gamle Aar og begynder det Nye Aar, hvortil at Gud vil give Sin Velsignelse baade til Land og Wand for Jesu Christi Skyld. Det ønskes af J.C.Rønne."

5 J.Kr.Rønne var Klokker til sin Død 27.Juli 1824. Enken, Karen Kirstine Hansdatter, født 1775, død 14.Novb.1840, lod Ejendommen udstykke i 3 Parceller. Hun beholdt Hjørnестedet 334a, men solgte den vestlige Del af Huset til Kirstine Rømer. Denne Parcel fik Nr.334b. Den sydlige Parcel, Matr.Nr.334c, solgte Enken til den følgende Klokker Peder Mortensen Kjøller, der her opførte en ny Ejendom, i 1827 takseret til Brandforsikring for 770 Daler.

Han var født i Rønne i 1796, Søn af Gevaldiger (Arrestforvarer) Morten Jørgensen Kjøller og Elisabeth Akeleje Kofoed af Bornholms Befriers Slægt.

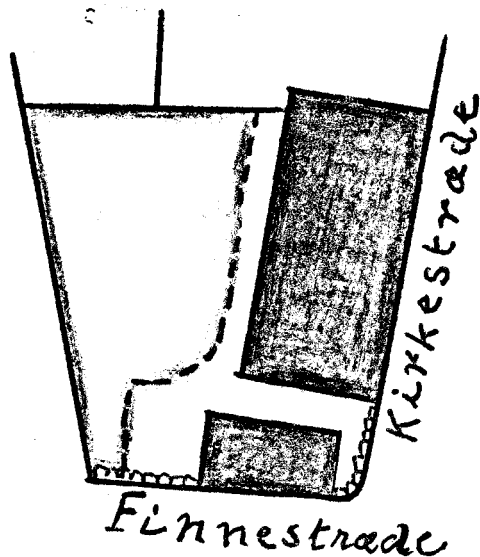
6 Det nye Hus var efter Datiden meget anseligt, 25 Alen langt og 12½ Alen bredt. Klokker Kjøller havde udvidet sin Grund ved Køb af et Areal fra Nabolodden i Vest, som det vil ses paa næstfølgende Side. Ejendommen havde derefter et Grundareal af 965 Kvadratalen, den største i dette Bykvarter, der ellers mest bestod af Smaagrunde.

Klokker Kjøllers forannævnte Far Morten Jørgensen Kjøller var født i April 1750, antagelig paa Østlandet, blev gift

i Østermarie Kirke 31-12-1774 med Elisabeth Akeleje Kofoed. Hun var født 1752, Datter af Hans Larsen Kofoed, 11.Vg. "Ved Kirken", Østermarie, der var født 1707 og døde 1783, gift med Margrethe Andersdatter, født 1707, død 1765. Hans Larsen Kofoed var Søn af Sognekapellan Lars Sørensen i Østermarie og Hustru Margrethe Elisabeth Kofoed, yngste Datter af Bornholms Befrier, Kaptajn Jens Pedersen Kofoed og 2.Hustru Elisabeth Akeleje (af Adel). M.J.Kjøller døde i Rønne 29-12-1819.

Klokker Kjøller var gift 1.Gang med Cecilie Kathrine, der var født i 1803 og døde 2-10-1842, 39 Aar gammel.

Klokker P.M.Kjøllers
Ejendom Matr.Nr.334c
efter Landmaaler Lunds
nye Matrikelkort c.1850.

Han blev gift 2.Gang 6-10-1843 med Enke Margrethe Kirstine Madsen. - Klokker Kjøller havde en ældre Broder, født 1780, Hans Mortensen Kjøller, Pottemager, død 8-11-1840; gift med Elisabeth Ipsen (1778-1841). De boede i Ejendommen gl.Matr. Nr.231, Lille Torvs Vestside, nu Elna Kofoeds Papirhandel, m.v. Her var ogsaa Gevaldigerens Bopæl; han var desuden Træskomager.

I Aarene 1850-52 lod Kommunen udarbejde et nyt Matrikelkort ^{over Byen} ved Landinspektør Henrik Magnus Lund. Paa dette Kort ses

Klokker Kjøllers Ejendom, som vist paa ovenstaaende Kopi.

I Aaret 1857 var der en almindelig Ommatrikulering i Rønne paa Grund af nye Grundskatter. Ved den Lejlighed annulleredes de gamle Matrikelnumre, der havde gjort Tjeneste siden 1760-erne. Klokker Kjøllers Ejendom gl.334c fik det nye Nummer 269, der var gældende i 15 Aar indtil 1872.

Klokker Kjøller afgik ved Døden i 1859. Hermed ophørte Ejendommen at være Klokkerbolig, idet de følgende Klokkere boede andensteds i Byen. Men Kjøllers Enke ejede fortsat Ejendommen og nævnes Besidder af samme i 1872, da der atter var Ommatrikulering. Denne Gang ifølge Rigsdagslov af 11. Februar 1865. og den af Landinspektør Lund 1867-68 foretagne Opmaaling og Kortlægning af Byen, stadfæstet under 20. Januar 1872 af Indenrigsminister E.Fonnesbech. Ved den Lejlighed blev Ejendommens Nummer 269 ændret til det nuværende Matr.Nr.57. Efter Klokker Kjøllers Enke ejedes Matr.Nr.57 i Kirkestræde af Skibsfører J.B.Gedion.

Dette sjældne Slægtsnavn er ogsaa skrevet Gideon, men Gedion er det rigtige. I 1865 Skatteliste nævnes han at være paalignet 8 Daler 64 Skilling i Kommuneskat. I 1872 nævnes Skipper Gedion Ejer og Beboer af Matr.Nr.915 i Krystalgades Sydside, med Areal 837 Kvadrat Alen ifølge Landinspektørens Protokol. Det er det senere Hotel "Nutiden", nu Krystalkafeen. Denne Ejendom solgte han samme Aar til Restauratør G.Meyer og købte i 1873 en Ejendom i Store Torvegade.

I Bygningskommissionens Møde 28.Juli 1875 foreligger Anmeldelse fra Skibsfører J.R.Gedion, at han agter at isætte et Fag nye Vinduer i sin Ejendom paa Store Torvegade, men nævnes intet Matrikelnummer. Underskrevet af Medlemmerne: Olivarius, J.C.Pelle, H.P.Thomsen (Bødker), A.H.Dich (Murer).

I 1867 nævnes Skipper J.B.Gedion at føre sin ejende Jagt "Kathrine", tidligere Postpaket, ejet af Hans Frederik Kofoed.

I 1871 fører Gedion Skonnert "Dagmar", bygget i Rønne af Skibsbygmester Sandorff, og 1866 gengivet af Skibstegneren J.P.Olsen, Skipper, Bedstefar paa mødrene Side af Kustode Holm, Museet. "Dagmar" førtes senere af Skipper Hansen, hvis Søn er Direktør for en af de store Cementfabriker i Jylland.

I 1885 førte J.B.Gedion sin egen Skonnert "Bornholm", 39 Tons, ("Dagmar" var 22 Tons). "Bornholm" var bygget i Timmernabben i 1878 efter Tegning af Skibsbygmester S.M.Bech (junior).

x) I 1889 udsendte Landinspektør M.H.Kofoed en Fortegnelse over samtlige Ejendomme paa Rønne Bygrund, med Oplysning om Matrikelnummer, Gadebeliggenhed, Ejer og Arealstørrelse. I denne trykte Fortegnelse nævnes Matrikel Nr.57, paa Kirkestrædets Vestside ejet af Skibsfører J.B.Gedion, og med Areal 965 Kvadratalen. Siden lod han Ejendommen udstykke i 2 Parceller, hvoraf Hjørnestedet fik Matrikelnummer 57a, med tilkøbt Grund helt ud til Kapelstræde i Vest, og den nordlige Halvdel mod Kirkestræde betegnedes Matr.Nr.57b; den havde ogsaa en Udgang til Kapelstræde. Paa begge Parceller opførtes nye grundmurede Huse. Da Hjørnestedet fik sin Udgang til Finnestræde, regnedes dette Hus i Gadefortegnelsen at være Finnestræde Nr.2. Den nordlige Ejendom, der fik Gadenummer Kirkestræde 6, solgte

x) forf. må mene: Landmaaler C.Jespersen: Fortegnelse over samtlige Eiendomme af Rønne Kjøbstads Bygrunde Rønne 1889. E.K.

Gedion til Skibsfører H.S.Andersen; han nævnes Ejer i 1910, men flyttede siden til Kapelstræde 6, hvor han boede i 1922, 1925 Kapelvej 3, 1933 Murergade 3, 1938 Murergade 2.

H.S.Andersen nævnes i 1910 Fører af Skonnert "Laurentine Emilie", 36,21 Netto ~~Reg~~ Registertons, Reder Glashandler I.M.Madsen. Skonnerten havde tidligere været hjemmehørende i Hasle, ejet af Købmændene Bærildsen og Kløcker, men blev i 1890 solgt til Konsul Lyngberg og førtes en Tid af Kaptain Mathias Rønne.

Af Skipper Gedions Persondata kan nævnes, at hans fulde Navn var Jens Bentzen Gedion, født ved Aar 1830, men ikke i Rønne. Han havde Bryllup i Rønne Kirke, da nævnt Sømand, 14. November 1855 med Petrea Kirstine Jørgensen, 14. Novb. 1856 blev deres Datter Lene Margrethe Andrea Gedion døbt i Rønne Kirke.

I 1865, døbt 15-1-1866, fødtes Tvillingerne Jens Peter Gedion og Petrea Kirstine Gedion, hvilken Datter døde 5. Maj 1867.

I 1910 ejedes Matr. 57a, Kirkestræde 8, af Enke Amalie C.F. Gedion, der drev Detailhandel, Marskandiserforretning. Han har saaledes været gift 2 Gange. Hun ejer endnu Ejendommen i 1922, hvor dens Ejendomsskyld er sat til 9.000 Kr. Kirkestræde 6. ejes da af Toldassistent Th. Dahl.

I 1925 ejes Matr.Nr.57a, Finnestræde Nr.2, af fhv. Skoleinspektør Niels Martin Engell, født paa Stubbegaard i Knudsker 20-9-1852, død i Rønne 27-5-1930, Søn af Gaardejer Niels Svendsen Engell og Anine Caroline Didriksen.

N.M.Engell var Elev i Rønne Statsskole 1866-70, blev Seminarist og Lærer, først i Allinge, siden i Ibsker, i 1886 Førstelærer i Hasle. I Februar 1900 Førstelærer og Skoleinspektør i Rønne indtil sin Afgang i 1922. Han var gift med Thyra Skrydstrup, Datter af Førstelærer Skrydstrup i Nexø.

I 1925 var Ejendommen vurderet i Ejendomsskyld til 12.000 Kr. med Grundværdi 1.100 Kr.

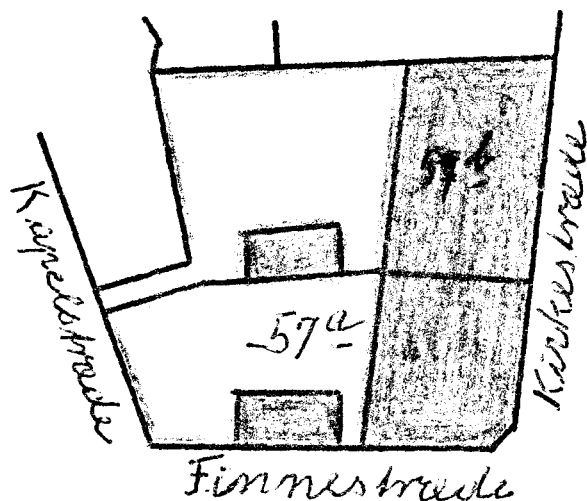
Efter N.M.Engells Død i 1930 ejedes Matr.Nr.57a af Vognmand Harald Sørensen, der nævnes Ejer i 1933. Ejendomsskylden da nedsat til 11.000 Kr. Han havde tidligere været Portør, boende 1925 Slappegade 2, 1927 Pilestræde 27.

Den følgende Ejer af Hjørnestedet, nævnt saadan i 1938, var Skæreriejer Victor E. Dam, og i Ejendommen er desuden boende Jordemoder Ellen Dam. Han boede tidligere (i 1933) i Lille Madsegade 8, og nævnes da Rentier.

Den nævnte Enke Amalie C.F.Gedion boede i 1927 som Rentrice i Almegade Nr.12. Hun døde ved Aar 1930.

Her skal tilføjes, at Slægten Gedion antagelig var fra Snogebæk. Her boede i 1870, Folketælling 1-2, Fisker Christian Larsen Gedion, 48 Aar gl., altsaa født ca.1822, gift med Christine Hammer af Aakirkeby. Der var 4 Børn, samt Mandens Moder Else Kjerstine, 84 Aar gl., født ca.1786 i Odense, hvilket kunde tyde paa, at Slægten var kommet ovrefra. En Efterkommer var Lærer Jørgen Hammer Gedion, der havde Embede i Hasle, derefter i Svaneke, død dér.

Det ofte nævnte Finnestræde har Navn efter en Familie Finne, der boede i Huset paa det søndre Hjørne til Kirkestræde, nu

Ejendommene Mtr. 57a & b
 efter Matrikelkortet
 tegnet i 1911 af Amtsvej-
 inspektør G. Jensen.

12

Matr.Nr. 58, ældste Matr.Nr.337. Allerede i 1729 nævnes her Jens Finne, derefter Mads Finne og i 1765 dennes Enke, der er Ejer endnu i 1781. Saa kom der igen en Jens Finne, og i 1801 dennes Enke. Da var det et gammelt lerklinet Bindingsværkshus med Straatag, 5 Fag. Hun ejede endnu det gamle Hus i 1827 og 1837, men døde 4.Decbr. sidstnævnte Aar, 83½Aar gammel. Hendes forlængst afdøde Mand var Sømand.

Slægten Finne havde saaledes i over 100 Aar ejet det gamle Hus og givet Finnestræde Navn.

I 1942 ejes Ejendommen 57a Finnestræde 2, af Konstruktor H.Bech. Ejendomsskylden er 8.000 Kr. I 1945 er Ejeren Arbejdsmand Vilhelm M.Jensen. - Der er saaledes mange Omskiftelser at notere med denne Ejendom, udgaaet fra den gamle Klokkergaard, hvis Historie foran er skildret gennem halvtredje Aarhundrede.